

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Hauges gate 89
3019 DRAMMEN

Dato: 08.03.2024
Saksnr.: 24/07641-2
Deres ref.:

Endringer i kollektivtilbudet - innspill fra Buskerudbyen

Kommunene i Buskerudbyen ser med bekymring på de varslede kuttene i busstilbudet. Et redusert busstilbud vil gjøre det vanskeligere å nå nullvekstmålet. Det vil bli mer biltrafikk, mer forurensing og dårligere bymiljø. Regionen vil bli mindre attraktiv som bo- og arbeidssted. Før kutt i tilbudet foretas, mener kommunene at alle andre muligheter må undersøkes. Økning av billettprisene bør vurderes dersom dette kan forhindre at busstilbud forsvinner. Det må også ses på muligheter for besparelser innenfor hele Brakars virksomhet.

Som en følge av oppsplittingen av Viken fylkeskommune må Buskerud fylkeskommune kutte i budsjettene, deriblant et kutt på 45 mill. kr i utgiftene til kollektivtilbudet. Kommunene i Buskerudbyen fikk i møte 7. mars presentert fylkeskommunens forslag til kutt og gitt anledning til å komme med innspill innen 10. mars.

Fare for kutt i belønningsmidler

Buskerudbysamarbeidet har nullvekst i persontransport med bil som et overordnet mål. Et viktig virkemiddel for å oppnå dette, er å tilby attraktive alternativer til bil. Et godt kollektivtilbud er en forutsetning for å nå nullvekstmålet. En vesentlig andel midler fra Buskerudbyen går derfor til kollektivtilbudet, i 2024 til sammen 79,6 mill. Kr. Midlene er fordelt med 51,7 mill. kr til forsterket rutetilbud, 23,2 mill. kr til reduserte takster, 0,5 mill. kr til stolper med sanntidsinfo, 3,0 mill. kr til drift av sanntidssystemer og 1,2 mill. kr til drift av mobilbillett.

Kuttene som nå foreslås vil ha negativ effekt på måloppnåelsen i Buskerudbyen. I stedet for å gjøre kollektivtilbudet bedre for å flytte reiser fra bil til buss, gjør man nå tilbudet dårligere og flytter reiser fra buss til bil. Et kutt er dermed i direkte konflikt med både de overordnede statlige målene, fylkeskommunens egne mål, Buskerudbyens mål og kommunenes mål. For å få statlige belønningsmidler, har Buskerudbyen forpliktet seg til å nå nullvekstmålet for personbiltrafikken i avtaleperioden. Buskerudbyen nådde nullvekstmålet også i 2023 målt opp mot referanseåret 2016, men fra 2022 til 2023 økte imidlertid trafikkmengden med 0,5 %. Det er derfor grunn til følge utviklingen nøye framover. I 2018 holdt staten tilbake 32 millioner kroner av Tromsøs belønningsmidler på grunn av manglende måloppnåelse. De foreslåtte kuttene kan være starten på en svært negativ spiral for Buskerudbyen.

Viktig for å skape gode reisevaner og for alle uten bil

Buskerudbyen har forståelse for at når det må kuttes i tilbudet, søker man å kutte i linjer og avganger med få reisende for at færrest mulig reiser skal bli berørt. Dette medfører at noen linjer med få reisende legges ned, men også til kutt i antall avganger på en rekke andre linjer, særlig i ferier, i helger og på kveldstid.

Et samarbeid om areal, transport og miljø

Buskerudbyen vil særlig peke på to negative følger av dette. For det første er en andel av befolkningen avhengige av kollektivtilbudet fordi de ikke har tilgang til bil. Dette kan ha grunnlag i økonomi, men det kan også ha med andre faktorer å gjøre, for eksempel alder. Ungdom og eldre som ikke har førerkort vil i større grad være avhengige av kollektivtilbudet for å ha god mobilitet. For gruppene som ikke har tilgang til bil, er det viktig at det finnes et kollektivtilbud også i de periodene da det ikke er så mange som reiser med bussen. For det andre er kollektivtilbudet viktig for å danne gode reisevaner, særlig hos unge. Dersom man har blitt vant til å ta bussen i ung alder, er sjansen større for at man vil fortsette med disse vanene. Vanene er umulige å etablere dersom man ikke har et kollektivtilbud. Disse forholdene gjør at også et kollektivtilbud med et lavt antall reisende er av betydelig verdi.

Nødvendig med dialog om øremerkede midler til billigere billetter

Buskerudbyen har i dag en av landets laveste priser for enkeltbillett innenfor én sone, såkalt bytakst. Dette er et meget positivt tiltak. Samtidig hjelper det lite med lave takster hvis bussen kommer svært sjelden eller ikke går i det hele tatt. Kommunene i Buskerudbyen mener derfor det må ses nærmere på om det er mulig å beholde mer av busstilbudet dersom man aksepterer en viss takstøkning. Som en del av dette vil det være naturlig å gå i dialog med staten om bruken av de øremerkede midlene til reduserte billettpriser (23,2 mill. kr i Buskerudbyen i 2024). I den anledning viser vi til Statens vegvesens svar på utredningsoppdrag i forbindelse med Nasjonal transportplan 2025-2036 av 22.01.2023, der de anbefaler at øremerkingen av tilskuddene til reduserte billettpriser opphører fordi det reduserer fleksibiliteten i hvordan man legger opp kollektivtilbudet. Det kan, som Vegvesenet påpeker, være et potensial i å utnytte trafikantenes betalingsvillighet i større grad. Vi vil også oppfordre til at man jobber videre for et felles billettsystem for tog og buss.

I presentasjonen for kommunene 7. mars, ble det pekt på at kjøp av transporttjenester utgjør rundt 90 % av Brakars kostnader, og at det derfor må kuttes innenfor dette området når det skal kuttes 45 mill. kr. Kommunene har forståelse for dette, men mener at det også må ses på muligheter for kutt innenfor Brakars øvrige utgiftsområder.

Med hilsen

Kjell Arne Hermansen

Leder av politisk styringsgruppe og ordfører i Drammen

Line Spiten

Nestleder av politisk styringsgruppe og ordfører i Kongsberg

Kjetil Kivle

Ordfører i Lier

Adrian Tollefsen

Ordfører i Øvre Eiker kommune

Dokumentet er sendt elektronisk uten underskrift